OŚRODEK DOKUMENTACJI ZABYTKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z Nr 2657

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W ŁODZI
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99
tel. 038-07-24 fax 038-07-21

1. Obiekt

DOM ROBOTNICZY W ZESPOLE OSIEDLA "KSIĘŻY MŁYN" typ I.

2. Czas powstania

1873-75

3. Miejscowość

ŁÓDŹ

2744/21/1/6

4. Adres

ul. Ksieży Młyn nr 3,4,5,6, 7,8,9,10,11,12

nr hipoteczny [redacted]

5. Przynależność administracyjna

województwo łódzkie

gmina Łódź

6. Poprzednie nazwy miejscowości

–

7. Przynależność administracyjna przed 1.VI.1975

województwo łodzkie

powiat –

8. Właściciel i jego adres

Gmina Łódź /własność prywatna

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

A-361 z 14.12.1995

Nr A/44 Data 20.01.1971

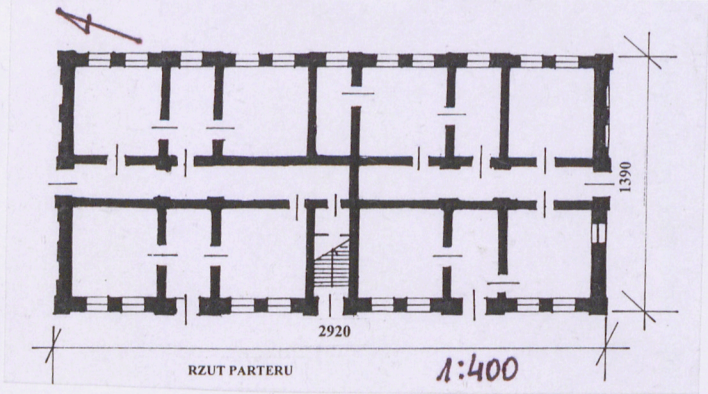

RZUT PARTERU 1:400

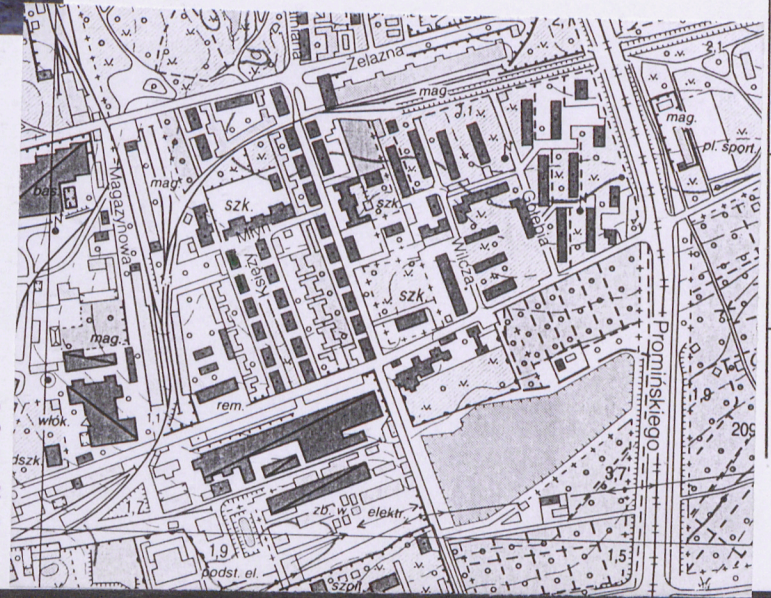

1:10000

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Projekt podpisany przez ówczesnego architekta miejskiego - Hilarego Majewskiego. Prawdopodobnie sygnował jako architekt miejski, nie twórca zabudowań osiedla.

Osiedle domów "Ksieży Młyn" powstało jako zespół budynków mieszkalnych dla pracowników (robotników i kadry inżyniersko-urzędniczej) fabryki Karola Scheiblera (patrz karta ewidencyjna zespołu wyk. E. Kajzer, 1995 r.) w latach 1873-1875.
Od 1921 r. zespół należał do Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych K. Scheiblera i L. Grohmana Sp. Akc w Łodzi. Po II wojnie zakłady zostały upaństwowione. Zakład wielokrotnie zmieniał nazwę, w końcu przyjął nazwę UNIONTEX, od 1995 r. Spółka Akcyjna. Po upadku zakładów w budynki przeszły na własność gminy miejskiej Kilkadziesiąt lokali mieszkalnych pozostaje prywatną własnością. Pełnią nadal funkcje mieszkalne.

S t y l: Budynek skromnej, utylitarnej formie wzniesiono w stylistyce "rohbau" tzw. stylu ceglanym o skromnej dekoracji ograniczonej do ramowych podziałów ścian i profilowanych gzymsów. We wnętrzach zastosowano bogatszą stolarkę drzwiową, drzwi przeszklone przy ul Księży Młyn pod numerem 12 z witrażami i skratowaniami, o charakterze historyzującym.

13. Opis (sytuacja, materiał ikonstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze,wyposażenie, instalacje)

- S y t u a c j a: Zabudowania osiedla usytuowano na terenie ograniczonym ulicami: Przędzalniana (od wschodu), ul. Tymienieckiego dawn. Św. E~~lizy~~ miłki (od południa), ul. Fabryczna (od północy) i zespołem zabudowań magazynów i straży pożarnej z domami strażaków od zachodu. Zespół liczy 18 piętrowych domów usytuowanych w trzech rzędach po osiem domów w każdym. I szerg domów wzdłuż ul. Przedzalnianej, pozostałe równolegle: drugi - oddzielony zespołem parterowych komórek dzieli od trzeciego uliczka wewnętrzna pn. Księży Młyn. Na tyłach trzeciego szereg komórek. Budynki w tym typie przy ul. Księży Młyn nr 3,4,5,6,7,8,9, 10, 12.
- M a t e r i a ł i k o n s t r u k c j a budynek murowany z cegły ceramicznej pełnej, nietynkowany poza cokołem budynku i kominami, murowany na zaprawie wapiennej. Dach konstrukcji drewnianej, krokwiowo-płatwiowej, kryty papą. Stropy drewniane, korytarz sklepiony odcinkowo. Schody zewnętrzne - trójstopniowe, z piaskowca. Schody wewnętrzne, drewniane, szerokie jednobiegowe, z podestem, drewniane niewysokie boazerie ścienne z pionowych paneli, drewniane poręcze montowane na ścianie. Na poddasze schody drewniane dwubiegowe. Podłogi drewniane, deskowe. Okna skrzynkowe, wtórne, dwuskrzydłowe, z prostokątnym nadślemieniem o dwóch skrzydłach oraz nowe z PCV i nowe, odtworzone wg oryginałów: ościeżnicowe, dwuskrzydłowe, cztery kwatery w skrzydle z lufcikiem. W szczycie jednoskrzydłowe, krosnowe, z nadślemieniem, sklepione półkoliście oraz koliste, krosnowe. Drzwi zewnętrzne, dwuskrzydłowe, ramowo-płycinowe, z prostokątnym nadświetlem, z pionoeymi szczeblinami, niektóre nowe. Drzwi wewnętrzne w otworach sklepionych odcinkowo, na klatce schodowej ramowo-płycinowe, z nadświetlem, przeszklone, w szkleniach podziały kratownicowe i szkło witrażowe w kolorze kobaltowym i czerwonym, kute kraty z motywami esowymi i rozetowymi. Drzwi do mieszkań ramowo-płycinowe, jednoskrzydłowe lub nowe, płytowe.
- R z u t budynek na rzucie prostokąta, dwu i półtraktowy. Trakty dzielone korytarzem. Klatka schodowa na osi w jednym trakcie - schody szerokości wnętrza klatki schodowej na podest skąd wejścia do korytarzy wydzielonych na północ i południe. W każdym korytarzu po cztery mieszkania dwa jedno- i dwa dwupokojowe (pokój i kuchnia). Pokoje zbliżone do kwadratu i mniejsze - prostokątne. Po cztery (pierwotnie) wejścia z korytarza. W parterze wejścia w szczytach budynków do mieszkań jw.
- B r y ł a Budynek piętrowy, niepodpiwniczony, kryty niskim dachem kopertowym. Kominy pierwotne na kalenicy, wtórne także na połaciach dachu.
- E l e w a c j e ceglane, do wysokości parapetu okien parteru tynkowane wtórnie, piętrowe, o podziałach ramowych (ujmują dwie osie okienne), okna prostokątne, w szczytach sklepione półkoliście, węższe i koliste prześwity. Cokół tynkowany, gzyms wieńczący uskokowy. Elewacje dłuższe 11-osiowe, krótkie - pięcioosiowe.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 4500 m3	ok. 700 m2	mieszkalne	mieszkalne

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

1960 r. - kanalizacja.
Wymiana pokrycia dachowego, naprawa kominów, wykonanie nowych kominów, tynków cokołu, wymiana stolarki drzwi zewnętrznych. Samowolna wymiana stolarki drzwiowej i okiennej.

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia,

mury ceglane w złym stanie, ubytki cegieł, zawilgocenia, wykruszona zaprawa wapienna, przemurowania, wtórne tynki zniszczone.
stolarka okienna wymieniona niezgodnie z oryginalnym rozwiązaniem,
zaniedbana klatka schodowa, korytarze

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Prace renowacyjne i remont kapitalny.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

APŁ, Akta K.Scheiblera sygn. 3021
APŁ, Akta ZZW K. Scheiblera i L. Grohmana Sp. Akc., sygn. 1198

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Agnieszka Lorenc-Karczewska, 11.2007 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr Agnieszka Lorenc-Karczewska 11.2007 r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr Agnieszka Lorenc-Karczewska 11.2007 r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

22. Bibliografia

Kobojek, Ksieży Młyn, Łódź 1998
Popławsa I., Architektura przemysłowa Łodzi w XIX wieku. Warszawa 1973
pr. zb. Księży Młyn. Łódź 1998
Szyburska T., Osiedle domów dla robotników tzw. Ksiezy Młyn i pałac Herbsta. Dokumentacja hist.architektoniczna PKZ, Warszawa 1972

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

BUŁ, Zb. Ikonograficzne, Widok zabudowy Księżego Młyna ok. 1880 r.
CMW w Łodzi, Album scheiblerowski, ok. 1885 r.- Widok osiedla i fabryki na Księżym Młynie.

27. Załączniki

Wkładka I, II, III

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA ZAŁĄCZNIK NR 1

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Łódź, ul. Księży Młyn 12	DOM MIESZKALNY	Tekst, plany

cd. p. 13 O p i s

E l e w a c j a z a c h o d n i a z wejściem w trzeciej osi od północy do mieszkania w parterze i w piątej na klatkę schodową. Drzwi nowe, płycinowe, po cztery płyciny w skrzydle.

E l e w a c j a w s c h o d n i a bez otworów wejściowych.

E l e w a c j a p ó ł n o c n a pięcioosiowa, w czterech bocznych osiach okna ślepe. W szczycie para okien sklepionych, ujęta parą kolistych prześwitów. Okna i prześwity w opaskach. Krawędzie szczytu profilowane uskokowo.
E l e w a c j a p o ł u d n i o w a jak od północy za wyjątkiem drzwi wejściowych (oryginalne, ramowo-płyciniowe, dwuskrzydłowe, z prostokątnym nadświetlem. Po dwie prostokątne płyciny w skrzydle, górna płycina większa. Tablatury. Okienko w nadświetlu dwuskrzydłowe, dzielone szprosami w pionie na dwie kwatery.
W y s t r ó j i w y p o s a ż e n i e: brak.
I n s t a l a c j e: elektryczna, wodno-kanalizacyjna, media (TV,telefoniczna)

F o t o g r a f i e
1. ul. Księży Młyn 12, widok budynku od północnego zachodu,
2. ul. Księży Młyn 12, elewacja północna,
3. ul. Księży Młyn 12, elewacja zachodnia, widok od północy,
4. ul. Księży Młyn 12, elewacja zachodnia, stopnie przed wejściem,
5. ul. Księży Młyn 12, elewacja zachodnia, widok od południa,
6. ul. Księży Młyn 12, elewacja południowa,
.7. ul. Księży Młyn 12, elewacja południowa, wejście,
8. ul. Księży Młyn 12, elewacja południowa,okna w szczycie,
9. ul. Księży Młyn 12, elewacja wschodnia,

Wkładkę założył: mgr Agnieszka Lorenc-Karczewska, 11.2007 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WUOZ Łódź

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W ŁODZI
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99
tel. 042 638-07-24, 042 638-07-21
fax 042 638-07-36

Wzór ODZ 1978 r.

2

3

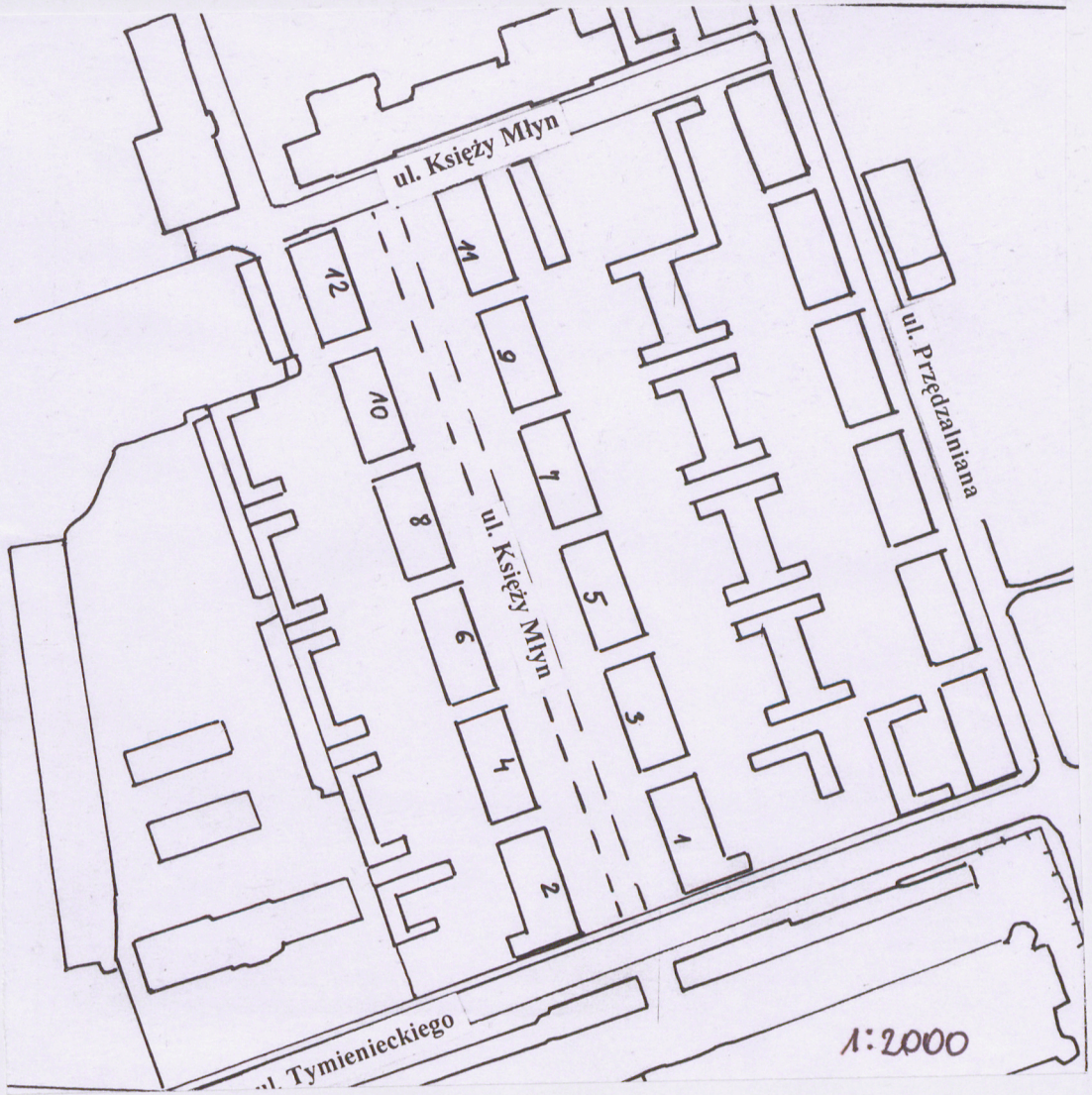
ul. Księży Młyn
ul. Przędzalniana
ul. Księży Młyn
ul. Tymienieckiego
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
1:2000

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA ZAŁĄCZNIK NR 2

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
ŁÓDŹ ul. Księży Młyn 12	DOM MIESZKALNY	Tekst, fotografie

cd.

F o t o g r a f i e

10. ul. Księży Młyn 12, schody na piętro,
11. ul. Księży Młyn 12, poręcz schodów,
12. ul. Księży Młyn 12, krata w drzwiach na piętrze,
13. ul. Księży Młyn 12, drzwi na piętrze

4

5

Rzuty komórki i domu mieszkalnego na Księżym Młynie, Akta Scheiblera s.3023

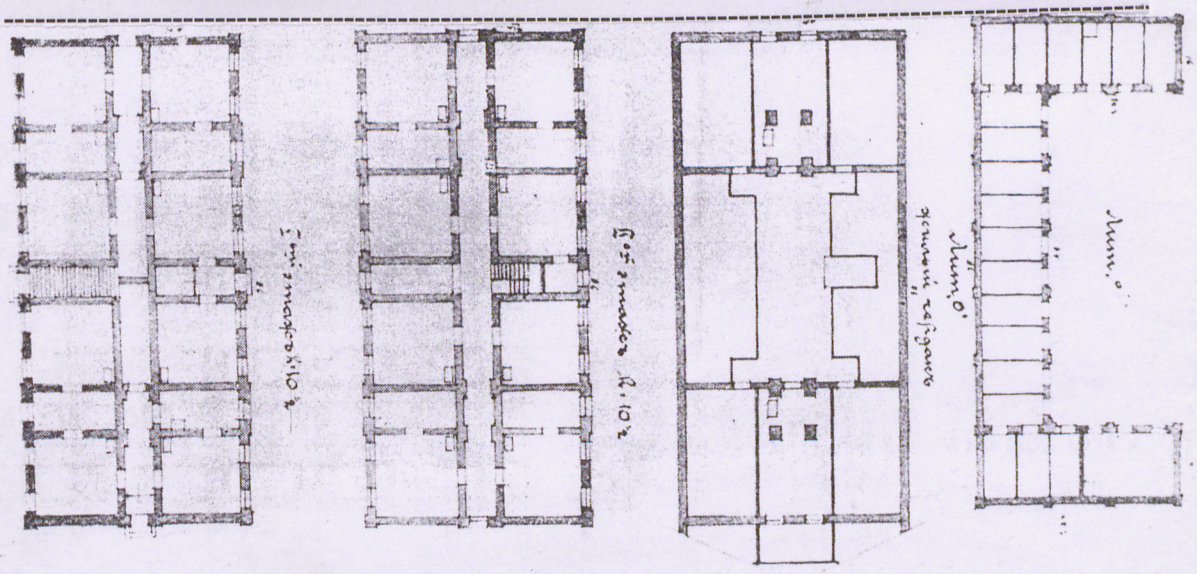

Wkładkę założył: mgr Agnieszka Lorenc-Karczew
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

WOJEWÓDZKI
OCHRONY Z
90
tel. 042
fax 042 636-07-36

6

7

8

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA ZAŁĄCZNIK NR 3

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
ŁÓDŹ ul. Księży Młyn 12	DOM MIESZKALNY	Fotografie

9

10

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W ŁODZI
tel. 042 638-07-
fax 042 638-07-

Wkładkę założył: mgr Agnieszka Lorenc-Karczewska, 11.2007 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

Wzór ODZ 1978 r.

11

12

13

PFAFFENDORF. FAMILIENHÄUSER UND SCHULE.